

CENTER FOR HORMONFORSTYRRENDE STOFFER

Centerleder

Anna-Maria Andersson

Centrets formål

At opbygge viden om hormonforstyrrende stoffers effekter på mennesker og miljø og at vejlede myndighederne i deres forebyggende arbejde på området

Vores primære arbejdsopgaver er:

- Identificere videnshuller i forhold til hormonforstyrrende stoffer
- Igangsættelse og koordinering af nye undersøgelser vedrørende hormonforstyrrende stoffer
- Videnskabelig rådgivning af myndighederne omkring hormonforstyrrende stoffer
- Information til myndighederne om relevant ny national og international viden på området
- Afholdelse af årlige informationsmøder
- Koordinering af Copenhagen Workshops on Endocrine Disrupters (COW)

Hvem er vi?

Rigshospitalet

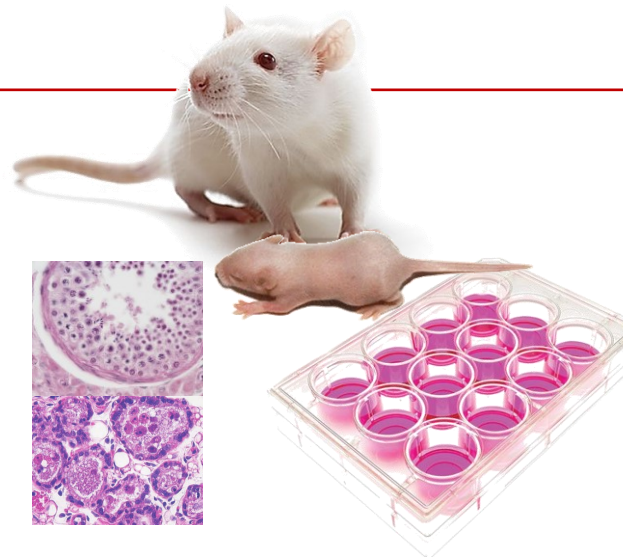
Afdeling for Vækst og Reproduktion

DTU

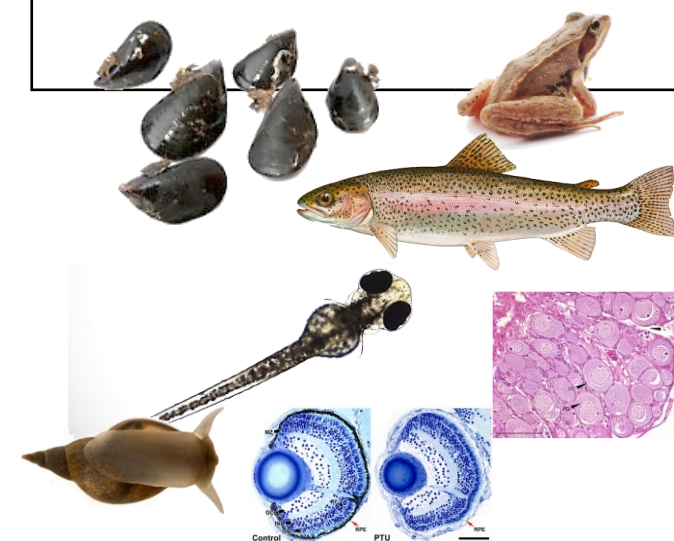

Fødevareinstituttet -
Forskningsgruppen for Molekylær-
og Reproduktionstoksikologi

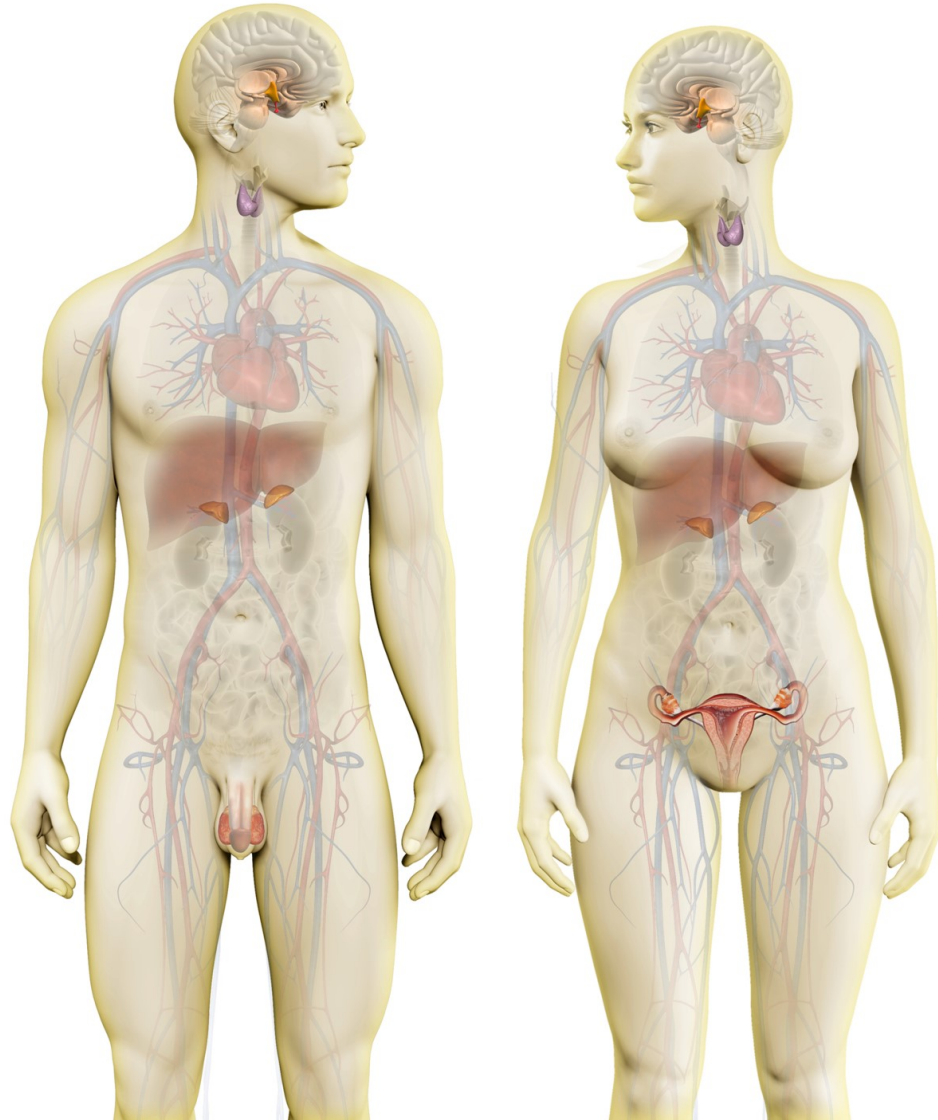

SDU

Biologisk Institut

Hormoner

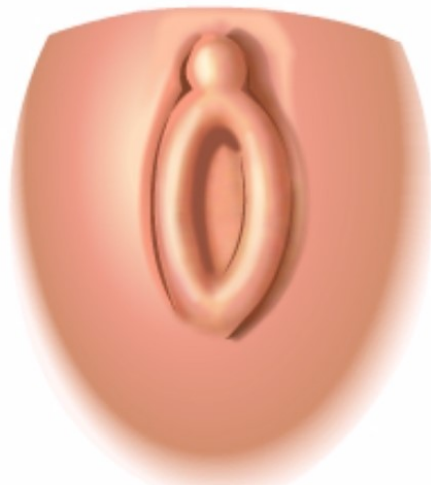

Hormoner styrer:

- Vækst
- Stofskiftet
- Blodsukker
- Sult/mæthed
- Blodtryk
- Stressreaktion
- Reproduktion
- Hårvækst
- Opbygning af knogler og muskler
- Under fosterudviklingen styrer de
  - Organdannelse

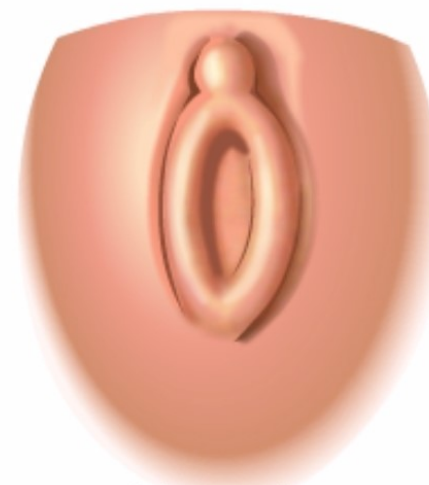
Køns-differentiering

~ 9 weeks of gestation

Male

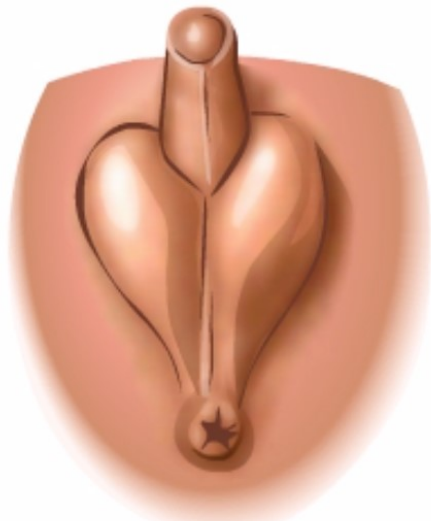
XY

Female

XX

Køns-differentiering

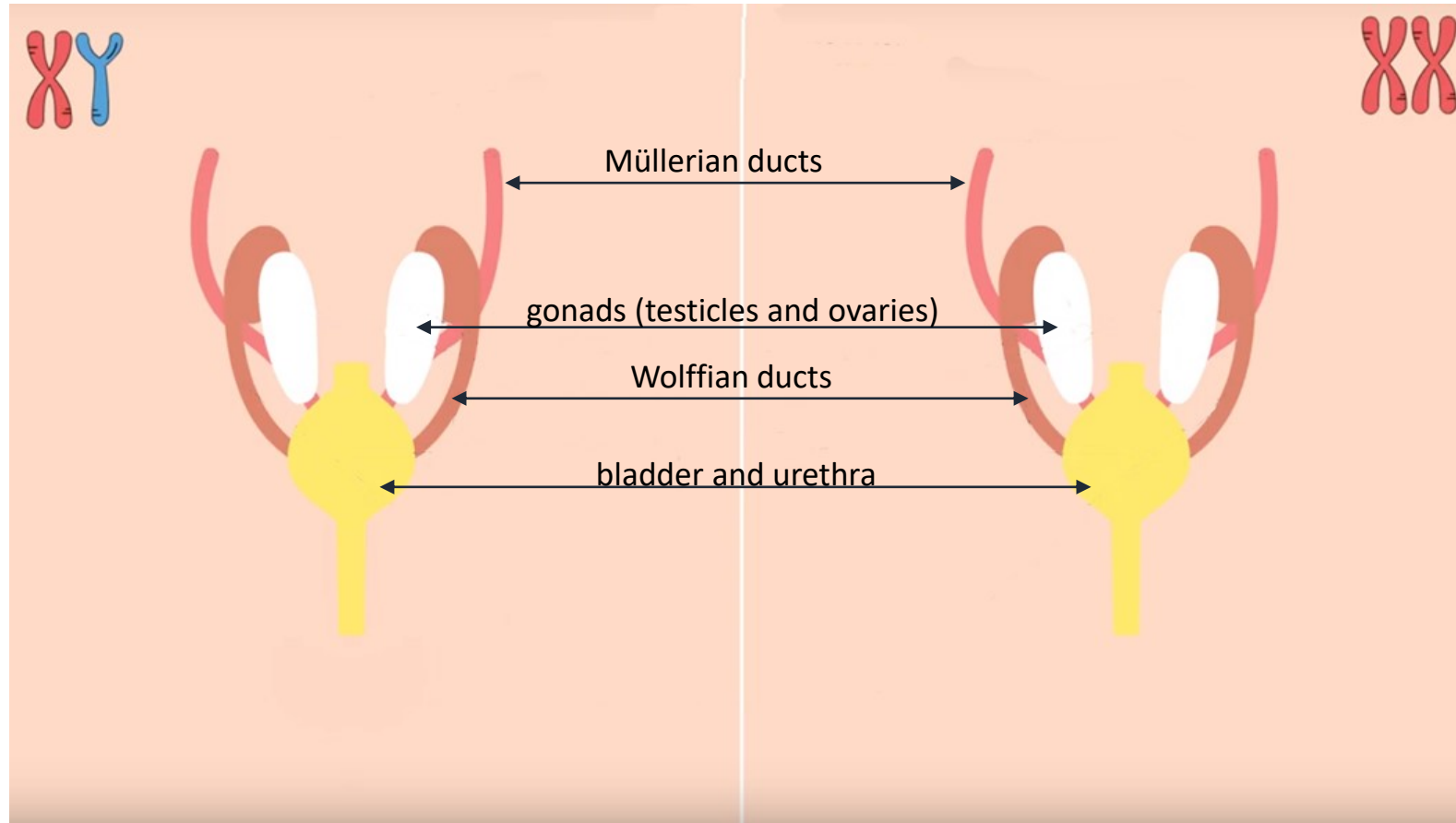
Male

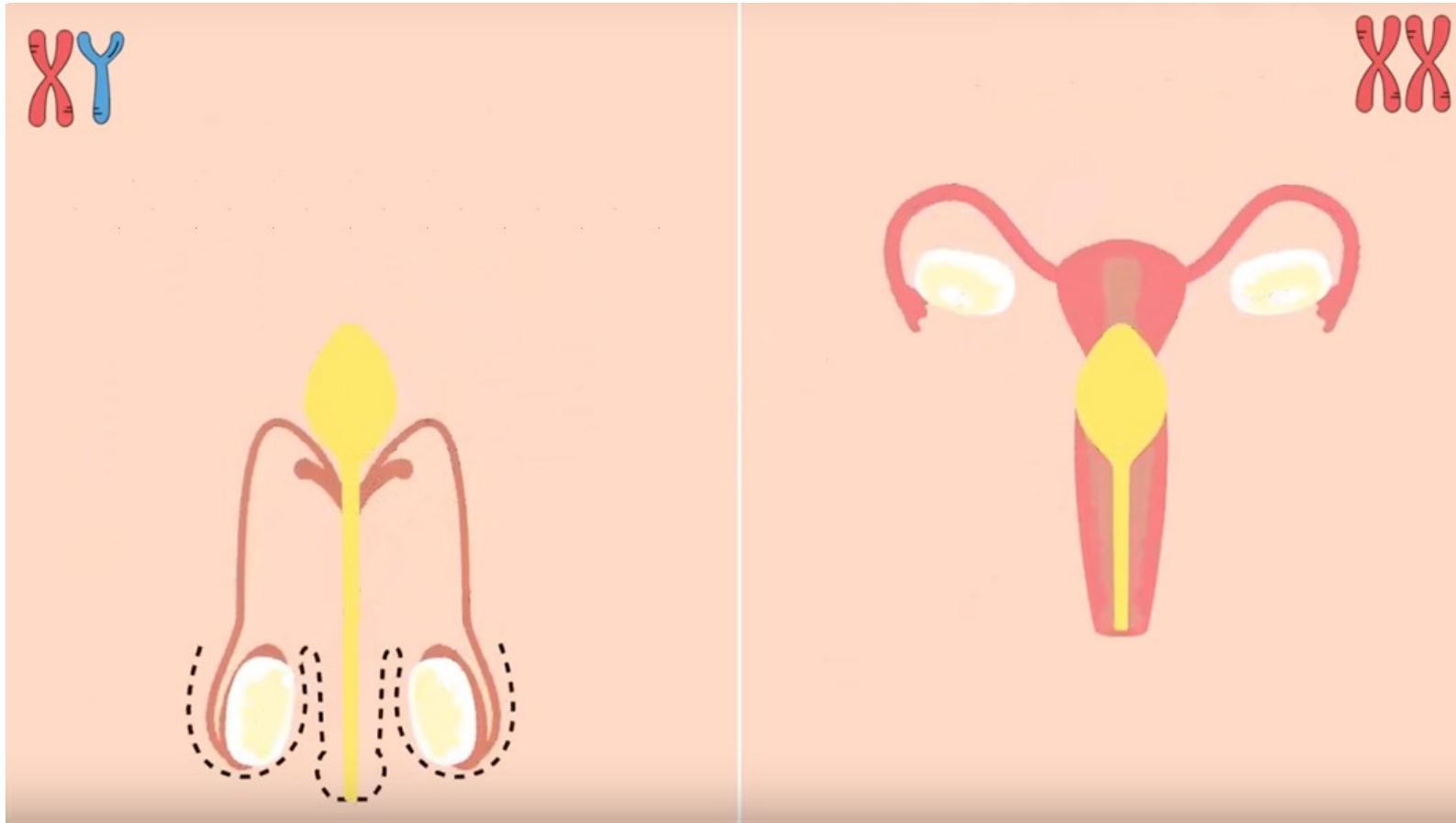
Female

Køns-differentiering

- at 6 weeks of gestation

Køns-differentiering

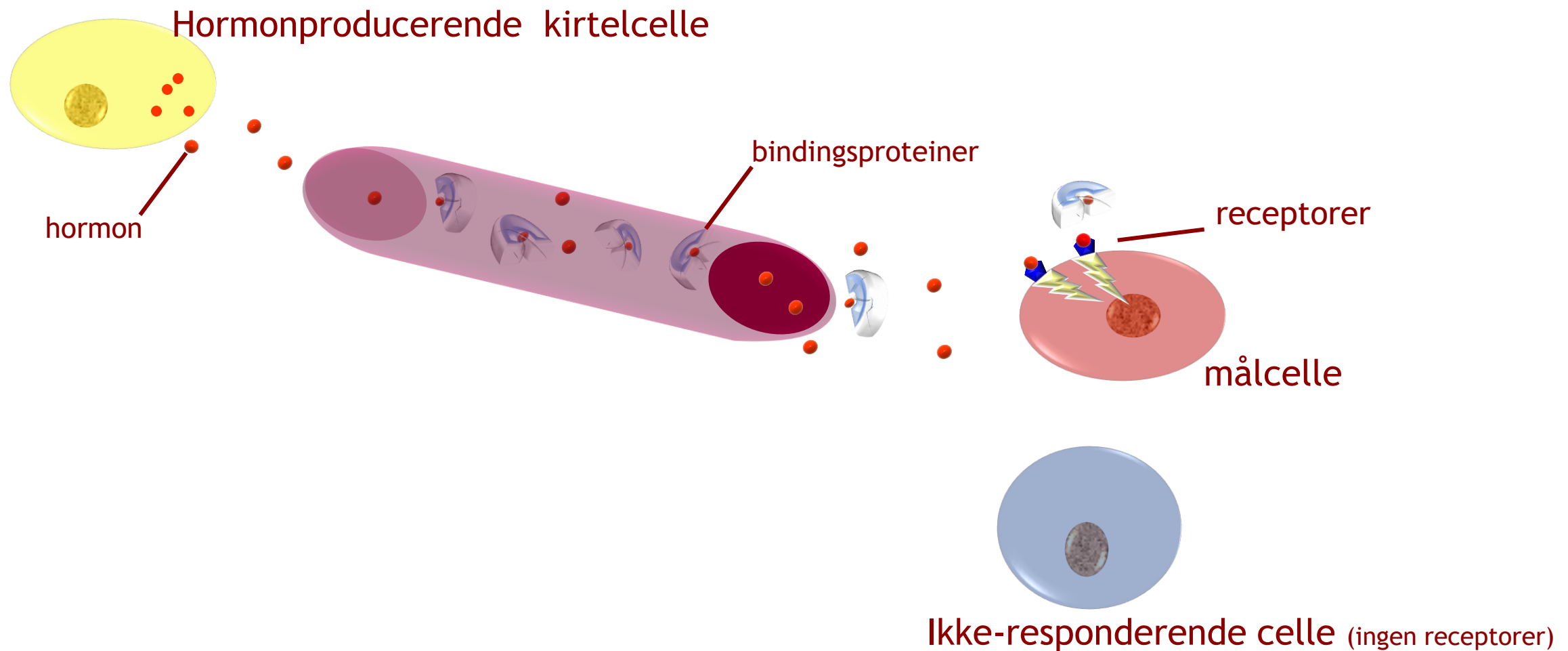
Hormoner

Væksthormon
Kønshormoner

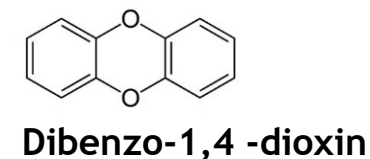
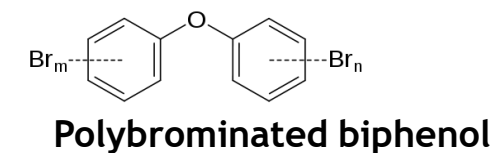
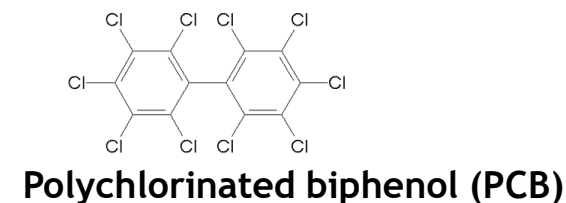
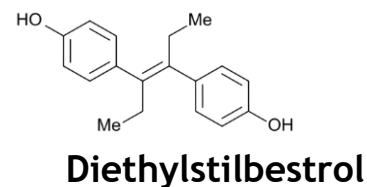
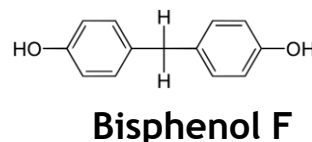
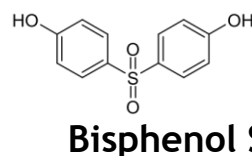
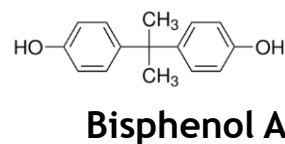
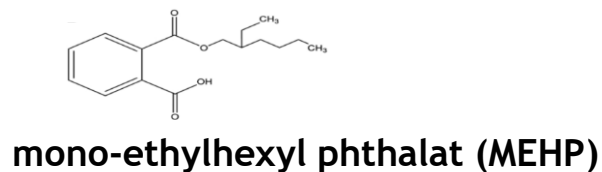
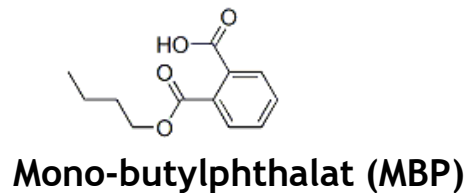
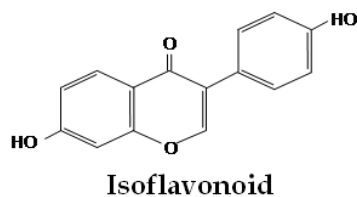
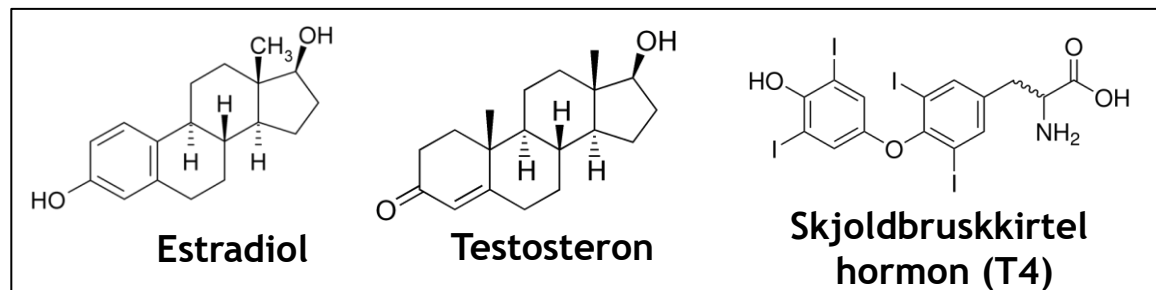

Hormoner

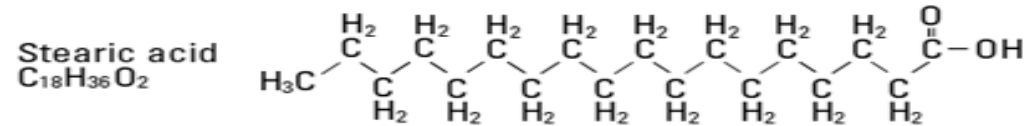
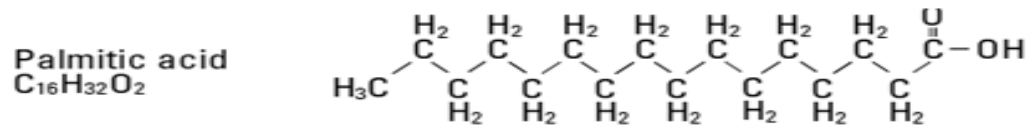
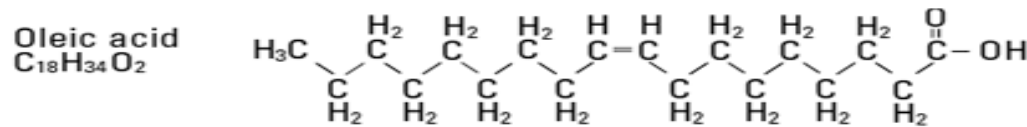
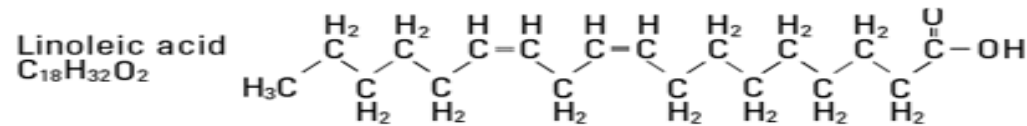
Hormonforstyrrende stoffer

Mange af dem har kemiske ligheder med vores egne hormoner

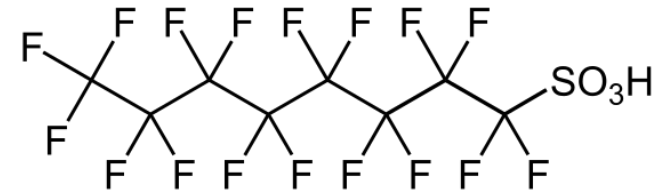

Hormonforstyrrende stoffer

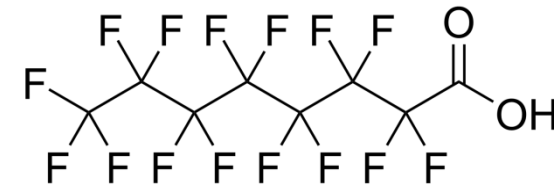
Mange af dem har kemiske lighed med vores egne hormoner

Naturlige fedtsyrer

perfluorooctane sulfonate (PFOS)

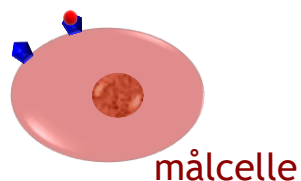
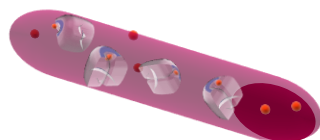
Perfluorooctanoic acid (PFOA)

Hormonforstyrrende stoffer

Effekten afhænger af kroppens egen produktion og niveau af hormon!

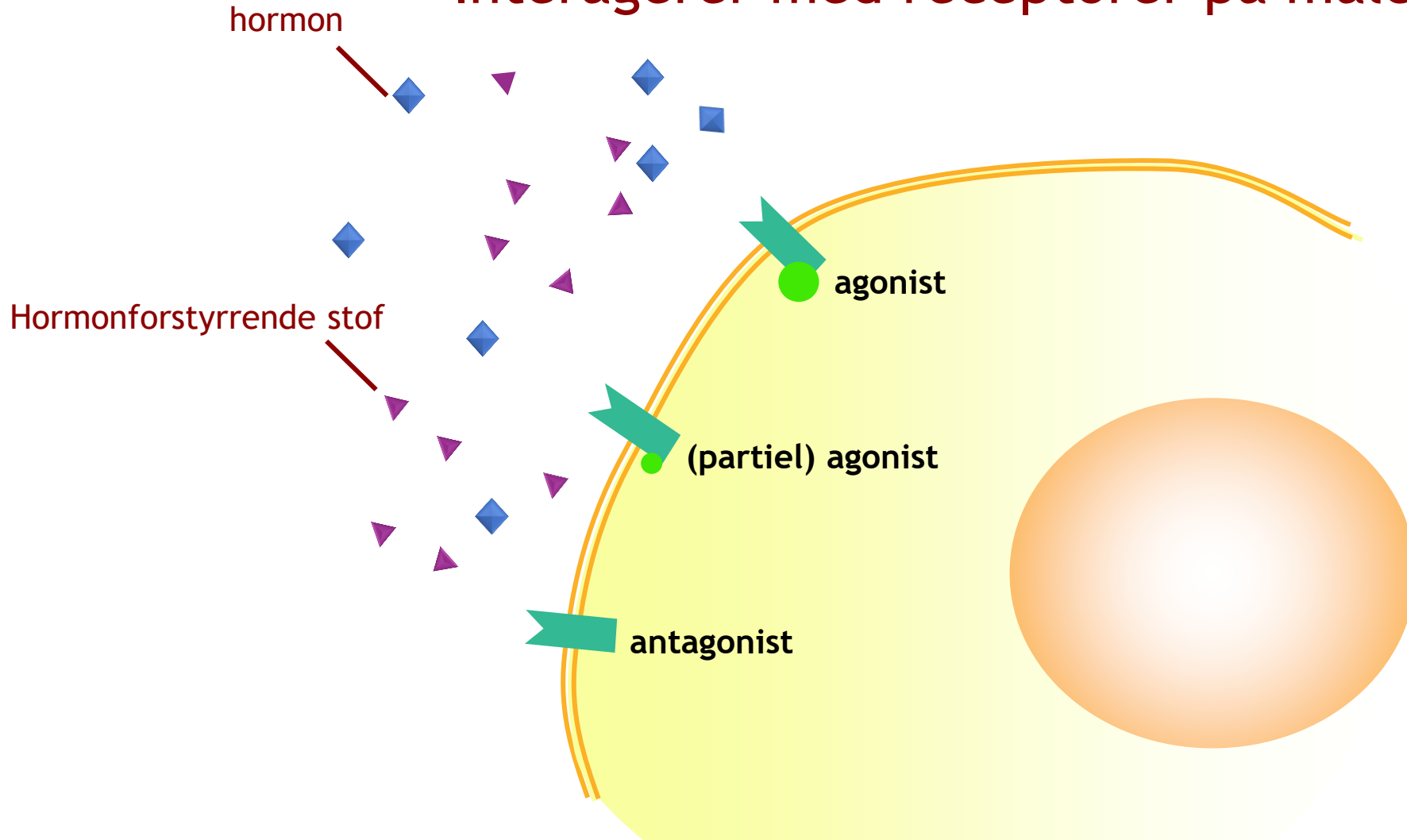
- produktionen af naturlige hormoner (f.eks. via enzympåvirkning)
- transporten af naturlige hormoner (f.eks. interaktion med bindingsproteiner)
- kroppens omsætning af naturlige hormoner (via enzympåvirkning)

- efterligner naturlige hormoners virkning (via receptorbinding)
- blokerer naturlige hormoners virkning (via receptorbinding)
- produktion af hormonreceptor

Hormonforstyrrende stoffer

Interagerer med receptorer på måcellerne

Effekt af udsættelse for hormonforstyrrende stoffer

Afhænger bl.a. af:

- Køn
- Alder - udviklingstrin
- Dosis
- Andre stoffer/hormoner, som er tilstede i kroppen samtidig